

**DR. GÖZDE CÖMERT VAROL**

**KARAYOLUNDA YAPILAN EŞYA  
TAŐIMALARINDA TAŞIYICININ 6102  
SAYILI TÖRK TİCARET KANUNU VE  
CMR KONVANSİYONU KAPSAMINDA  
KAYIP VEYA HASARDAN  
KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU**

## İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ .....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
ŞEKİLLER TABLOSU .....	XIII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

### BİRİNCİ BÖLÜM SORUMLULUK

1. Genel Olarak.....	13
2. Hukuki Niteliği Bakımından CMR ve TTK Kapsamında Sorumluluk Kavramı .....	23
2.1. Taşımaya Konu Eşyaya Özen Borcundan Kaynaklanan Sorumluluk.....	29
2.2. Taşımaya Konu Eşyanın Zıyaa veya Hasara Uğramasından Kaynaklanan Sorumluluk .....	33
2.2.1. Taşımaya Konu Eşyanın Zıyayı (Kaybı) .....	37
2.2.1.1. Tam Zıya (Yükün Tamamen Kaybedilmesi).....	38
2.2.1.2. Kısmi Zıya .....	42
2.2.2. Taşımaya Konu Eşyanın Hasara Uğraması.....	44

2.2.3. Eşyada Meydana Gelen Zıya ve Hasarın Taşıyıcının Zilyetliğinde Meydana Gelmesi .....	46
2.3. Taşıyıcının Sorumlu Tutulabileceği Diğer Durumlar .....	54
2.3.1. Taşıyıcının, Gönderen ve Gönderilenin Emir, Talimat ve Tasarruflarından Kaynaklanan Sorumluluğu.....	54
2.3.2. Taşıma ve Teslim Engellerinden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	66
2.3.3. Taşıyıcının 6098 sayılı TBK Uyarınca Taşıma Sözleşmesinden Kaynaklanan Sorumluluğu .....	77
2.3.4. Taşıyıcının 4721 sayılı TMK Uyarınca Dürüstlük Kuralından Kaynaklanan Sorumluluğu .....	78
2.4. Taşıyıcının Taşımaya Konu Eşyanın Tesliminin Gecikmesinden Kaynaklanan Sorumluluğu .....	79
2.5. Taşıyıcının Yardımcı Kişiler İle Fiili Taşıyıcının Davranışlarından Kaynaklanan Sorumluluğu.....	81
2.5.1. Yardımcı Kişiler .....	83
2.5.1.1. Taşıyıcının Kendi Adamları .....	83
2.5.1.2. Taşıyıcının ifa yardımcıları .....	86
2.5.1.3. Sorumluluk Bakımından Değerlendirme .....	88
2.5.2. Fiili Taşıyıcılar .....	90
2.5.2.1. Taşıma İşİ Kendisine Bırakılan Taşıyıcılar.....	96
2.5.2.2. Müteakip Taşıyıcılar.....	98
2.5.2.3. Sorumluluk Bakımından Değerlendirme.....	102
2.6. Sorumluluk Hallerinde Kusur Şartı ve Kusurun Aranmayacağı Durumlar .....	113

**İKİNCİ BÖLÜM**  
**TAŞIYICININ SORUMLULUKTAN**  
**KURTULMA SEBEPLERİ, SORUMSUZLUK**  
**KAYDI, SORUMLULUĞUN SINIRI VE**  
**SORUMLULUĞU SINIRLAMA HAKKININ**  
**KAYBI**

1. Genel Olarak.....119
2. Taşıyıcının Sorumluluktan Kurtulmasını Sağlayan 6102 sy.  
TTK ve CMR' de Yer Alan Genel Sebepler..... 121
  - 2.1. Taşıyıcının Eşyaya En Yüksek Özen ve Dikkati  
Göstermesine Rağmen Kaçınamayacağı ve Sonuçlarını  
Önleyemeyeceği Hallerden Kaynaklanan Sorumluluğu..... 122
  - 2.2. Hak Sahibinin (Gönderen veya Gönderilen) Hatası veya  
İhmali..... 131
  - 2.3. Taşıma Konusu Eşyadaki Özel Ayıp ..... 133
  - 2.4. Hak Sahibinin (Gönderen veya Gönderilen) Emir ve  
Talimatları..... 136
3. Taşıyıcının Sorumluluktan Kurtulmasını Sağlayan 6102 sy.  
TTK ve CMR' de Yer Alan Özel Sebepler ..... 139
  - 3.1. Taşımanın Üstü Açık Taşıyla Yapılmış Olması..... 140
  - 3.2. Taşıma Konusu Eşyanın Ambalajsız veya Hatalı/Kötü  
Ambalajlı Olarak Taşınması..... 144
  - 3.3. Yükün Gönderen, Gönderilen veya Bu Kişiler Adına  
İşlem Yapanlar Tarafından Yükleme, İstifleme ve  
Boşaltmanın Hatalı Yapılması ..... 149
  - 3.4. Eşyanın Doğal Niteliği Nedeniyle Zıya ve Hasarın Oluşması154
  - 3.5. Eşyalar Üzerindeki Marka ve Numaralandırmanın  
Yetersiz ve Hatalı Olması ..... 158
  - 3.6. Canlı Hayvan Taşınması..... 160
  - 3.7. Tehlikeli Eşya Taşınması ..... 163
  - 3.8. Taşıtın Taşıma İşine Uygun Olmaması..... 168

3.9. Diğer Mevzuat ve Düzenlemelere Göre Taşıyıcının Sorumluluğuna Gidilememesi.....	169
4. Sorumsuzluk Kaydı.....	171
5. Taşıyıcının Sorumluluğunun Üst Sınırı ve Üst Sınırın Artırılması (Kilogram Başına 8,33 Özel Çekme Hakkı) .....	175
5.1. Yük Zararında Sorumluluk Sınırı.....	178
5.2. Gecikme Zararında Sorumluluk Sınırı .....	179
5.3. Sözleşme Dışı Taleplerde Sorumluluk Sınırı.....	180
5.4. Ek Ücret ile Taşıma Senedinde Eşyanın Değerinin Yüksek Yazılması ve Bu Durumun Taşıyıcı Tarafından Onaylanması .....	182
5.5. Taşıma Senedine Teslimde Özel Menfaatin Yazılması.....	184
6. Taşıyıcının Sorumluluğunu Sınırlama Hakkının Kaybı (Taşıyıcının Kastı veya Kasta Eşdeğer Kusurunun Varlığı, Wilful Misconduct Kavramı) .....	186
6.1. Taşıyıcının Ağır Kusur, Kast veya Pervasızca Hareketi Sebebi ile Zararın Doğması .....	186
6.2. Taşıyıcının Haksız Fiil Sorumluluğu.....	199

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

## TAŞIYICININ SORUMLULUĞUNDAN KAYNAKLANAN TAZMİNAT DAVASI ‘TAZMİNAT MİKTARININ HESAPLANMASI, USUL, İSPAT VE ZAMANAŞIMI’

1. Tazminat ve Tazminat Miktarı Hesaplaması .....	203
1.1. Zarar – Tazminat İlişkisi.....	203
1.2. Taşıyıcının, Eşyaya Özen ve Eşyayı Koruma Borcundan Kaynaklanan Tazminat Yükümlülüğü .....	208
1.2.1. Eşyanın Zıyaa Uğraması Halinde Tazminat Miktarları (TTK ve CMR açısından).....	211

---

1.2.2. Eşyanın Hasara Uğraması Halinde Tazminat Miktarları (TTK ve CMR açısından).....	223
1.2.3. Tazminatta İade Edilecek Giderler, Faiz ve Tazminatın Yabancı Para Üzerinden İstenilmesi .....	226
2. Tazminat Davasında Taraflar ve İspat.....	231
2.1. Genel Olarak.....	231
2.2. Tazminat Davasında Taraflar.....	232
2.2.1. Tazminat Davasının Davacıları (Hak Sahipleri).....	232
2.2.1.1. Gönderen.....	232
2.2.1.2. Gönderilen .....	235
2.2.1.3. Gönderilenin Belirlediği Alıcı .....	237
2.2.1.4. Sigortanın Zarar Karşılması Halinde Hak Sahibinin Haklarına Halef Olması Sebebi ile Davacı Sıfatı .....	237
2.2.1.5. Alacağı Temlik Alanın Dava Ehliyeti .....	238
2.2.2. Tazminat Davasının Davalıları .....	239
2.2.2.1. Asıl Taşıyıcı.....	239
2.2.2.2. Alt Taşıyıcı (Fiili taşıyıcı) .....	241
2.2.2.3. Müteakip Taşıyıcı (Ara Taşıyıcı).....	244
2.2.2.4. Taşıma Sigortasının Davalı Sıfatı .....	245
3. Tazminat Davalarında İspat Hususu .....	246
3.1. Davacının İspat Yükü.....	246
3.2. Davalının İspat Yükü .....	253
3.3. İspat Yükünün Yer Değiştirmesi .....	256
4. Zamanaşımı.....	261
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME .....	269
KAYNAKÇA .....	277
EKLER.....	287
EK 1: CMR Konvansiyonu, 19 Mayıs 1956, (T.C. Resmi Gazete’de Yayınlanan Tercümesi).....	287

EK 2: Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin  
Mukavele Sözleşmesi (CMR), Elektronik Taşıma Belgesi İle  
İlgili Ek Protokol (T.C. Resmi Gazete’de Yayınlanan Tercümesi).. 315